

Milí občania,

verím, že ste si letné dni naplno užili na dovolenkách, výletoch, pri vode, doma či v záhradách – presne tak, ako vám to najviac vyhovuje. Ešte nedávno sme sa tešili z horúcich dní, no teraz nás čakajú chladnejšie rána a večery. Dúfam však, že vám to na dobrej nálade neuberá.

September so sebou prináša nielen chladnejšie počasie a prvé záblesky farebných listov, ale aj nový školský rok plný očakávaní a výziev. Rada by som preto pozdravila všetkých žiakov, študentov a pedagógov, ktorí sa po letných prázdninách vrátili späť do školských lavíc. Pre tých najmenších, prváčikov, je to možno veľký krok do neznáma, sprevádzaný otázkami a nervozitou. Verím však, že s pomocou skvelých učiteľiek, učiteľov a trpezlivých rodičov všetko úspešne zvládnú a budú mať radosť z nových poznatkov. Prajem im veľa úspechov pri učení a úspešný školský rok.

Jesenné obdobie nie je len časom návratu do školy, ale aj obdobím, keď nastáva čas na úpravy v záhradách a na poliach, zber úrody a jej uskladnenie na zimu. Prajem vám bohatú úrodu!

Toto obdobie prinieslo aj jednu nemilú udalosť v podobe prívateľových dažďov. Stalo sa niečo, čo sa už dlho nestalo – Klanečnica sa vyliala zo svojho koryta a zaplavila niekoľko úsekov v obci. Našťastie, voda nepoškodila majetok občanov a po niekoľkých hodinách sa vrátila späť do koryta Klanečnice. Ďakujem všetkým, ktorí sa aktívne zaujímali o situáciu a následne pomáhali pri odstraňovaní odpadu, ktorý voda naplavila.

Všetkým prajem krásnu, pokojnú a pohodovú jeseň.

S úctou, Renáta Žákovcová

• • • DOLNOSRŇANSKÉ SOBOTŇAJŠIE PODVEČERY ZA KULTURÁKOM • • •

Sobota 29.06.2024 patrila úvodnej sérii Dolnosrňanských sobotňajších podvečerov za kulturákom. Prvotnou myšlienkou týchto spoločných podvečerov bolo stretnúť sa, porozprávať sa pri príjemnej činnosti ako je hra petang, disk golf či iné pohybové hry, schladieť sa dobrým pivkom či kofolou, dať si zmrzlinu alebo hotdog. Účastníkov nebolo veľa, ale sme vďační, že sme sa mohli stretnúť a stráviť spolu čas.

Ďalšiu sobotu 13.07.2024 sa kvízovalo a bolo to fajn. Považujeme za dôležité, aby sa ľudia v obci mali kde stretnúť v dobe, kedy zostávame viac uzatvorení v svojich bytoch, domoch, dvoroch a v spoločnosti obrazoviek a sociálnych sietí. Ďakujeme Filip Sýkora za vytvorenie kvízu. Mali sme možnosť vidieť jeho vedomosti a sme nesmierne radi, že venoval čas a energiu pre ľudí z Dolného Srnia. Vďaka všetkým organizátorom, ktorí sa na podujatí podieľali, bez nich by kvízový večer nebol a vďaka Vám milí účastníci, že ste prišli a večer si užili. Dávate nádej na to, že komunitný život v Dolnom Srní má šancu. Bude taký, ako si ho spravíme spoločne, preto ak máte podnety, niečo čo by ste radi, aby sme spolu zorganizovali, spolu zažili... dajte vedieť. Buď správou, alebo aj nám osobne, je dosť miest, kde nás môžete stretnúť.

Hodová sobota 07.09.2024 patrila vareniu, kvízu a premietaniu v Oddychovej zóne za kulturákom. Najskôr sme si spoločne navarili – Igor Šimonovič guláš z kuracích vnútorností – bol výborný. Matúš Nedbal navaril guláš z hovädziny, ktorý zmizol v momente a mnohí ho nestihli ani ochutnať. Členovia komisie navarili boršč. S plnými bruchami sme sa vrhli do kvízu. Filip pripravil kvíz a preveril naše všeobecné znalosti. Po minutom kvíze sa veľa ľudí ozývalo, že bol ťažký. Tentokrát vybral ľahšie otázky, ktoré boli podľa niektorých až príliš ľahké. Dúfam, že ďalší kvíz bude vyvážený a prevetrá naše mozgové závitky. V prvom kvíze bolo 9 tímov, v tom druhom 15 a ďalší sa chceli prihlásiť v priebehu prvého kola, čo už nemalo zmysel, pretože kvíz bežal. Do budúcnosti odporúčame prísť skôr a prihlásiť sa včas.

Po kvíze sme na plátne sledovali parádnu českú komédiu Sladký život. Počasie bolo naozaj veľmi príjemné a aj napriek tomu, že už bol september, večer pri filme vonku sme nepotrebovali teplé oblečenie.

Za tieto spoločné večery moc ďakujeme všetkým členom Kultúrnej komisie – Renátka Uhrecká, Roman Uhrecký, Katka Kráľová, Igor Šimonovič, Filip Miklánek, Mirko Žákov, Zuzana Zahorová, ale i nečlenom, ktorí sa zúčastňujú a sú nápomocní vždy keď ich oslovíme – Monika Michalíková, Filip Sýkora, Lenka Sýkorová, Vilo Zahora a v neposlednom rade pani starostka Renátka Žákovcová a pracovníci obecného úradu. Všetci venujú svoj čas a energiu, aby sa ľudia na podujatiach cítili v pohode a domov odchádzali spokojní a s úsmevom na tvári.

Text, foto: Zuzana Zahorová

Dolné Srnie

Zoznam predpokladaných kultúrnych aktivít do konca roka 2024

október 2024 Lampiónový sprievod

30.11.2024 - tvorivé dielničky výroba
adventných vencov

01.12.2024 - zdobenie adventného venca pred KD,
rozsvietenie prvej adventnej sviece

06.12.2024 - príde Mikuláš

07.12.2024 - spoločné pečenie medovníkov

14.12.2024 - zdobenie vianočného stromčeka v KD,
spoločné zdobenie medovníkov

15.12.2024 - vianočné trhy

31.12.2024 - Silvester v KD

Radi Vás privítame na našich akciách

starostka obce a kultúrna komisia
v obci Dolné Srnie

ČO SA UDIALO V OBCI ZA POSLEDNÉ OBDOBIE

Vážení občania, rada by som Vás informovala o uskutočnených i aktuálnych aktivitách a plánoch, ktoré momentálne prebiehajú na našom obecnom úrade. Spoločne s obecnými pracovníkmi a odborníkmi neustále pracujeme na tom, aby sme našu obec zveľadovali a rozvíjali.

Významným úspechom je pre nás a hlavne ako pomoc pre ľudí v krízovej situácii je inštalovanie AED prístroja na obecnom úrade, ktorý bol darovaný ministrom vnútra Matúšom Šutajom Eštokom.

Spustili sme novú webovú stránku, aplikáciu „V obraze“ i „Smart info“. Aplikácia „V obraze“ vám zašle do vášho mobilného telefónu notifikáciu o každej novej správe, príspevku na webovej stránke. Zaregistrovaním v „Smart info“ vám budú zasielané emailom (sms) tie najdôležitejšie informácie z obecného úradu. Na zabezpečenie lepšej informovanosti a funkčnosti prebehla rekonštrukcia obecného rozhlasu.

Opravili sme detské ihriská, strechu na dome smútku, zveľadili časť interiérových a exteriérových priestorov obecného úradu, omietla sa garáž za obecným úradom i časť exteriéru kultúrneho domu a na zlepšenie odvodnenia sme očistili rýny na kultúrnom dome. Aj rýny na dome smútku sú periodicky čistené, lebo z okolitých líp neustále padá listie.

Úspešne sme odstránili časť domu nazývaného „Hulínovec“ a po vyriešení situácie s vodovodnou prípojkou budeme pokračovať, aby prechod cez našu obec nenarúšal pohľad na zostatky starého zdevastovaného domu. V časti Horné mlyny plánujeme zrezať poškodené stromy, ktoré sú nebezpečné pre obyvateľov.

V ostatnom období sme úspešne prezentovali našu obec na Agrokomplexe v Nitre, Slovenskom dni kroja v Banskej Bystrici, na Slávnostiach Čechov a Slovákov na Velkej Javorine a samozrejme k prezentácii patria kultúrnou komisiou organizované spoločenské akcie, na ktorých spolupracujeme a ja som veľmi vďačná za snahu a obetu ľudí oživiť kultúrny život v našej obci. Veľké poďakovanie patrí aj všetkým, ktorí sa k organizácii a prezentácii obce pridajú a ochotne pomáhajú.

Teší ma, že už druhý rok mám možnosť privítať žiakov základnej školy v Moravskom Lieskovom v prvý deň školského roka.

V súčasnosti prebieha montáž nových rozvodových skríň verejného osvetlenia a pokračovať bude výmena ďalších svietidiel verejného osvetlenia.

Jedným z našich hlavných projektov je príprava projektov

dokumentácie na Zateplenie budovy obecného úradu, ktorý zahŕňa aj výstavbu výtahu. Týmto dosiahneme úsporu energií a ľahšie sprístupnenie priestorov obecného úradu pre ľudí so zníženou pohyblivosťou a zvýšime komfort pre všetkých návštevníkov obecného úradu.

Okrem toho prebieha výberové konanie na projektanta úpravy projektov dokumentácie Zateplenie kultúrneho domu, aby sme zabezpečili čo najväčšiu úsporu energií.

Pri údržbe obecného majetku sme zamerali pozornosť aj na naše

zberné miesto, ktoré postupne zveľadujeme, aby slúžilo efektívnejšie.

Nezaháľame ani v podávaní viacerých žiadostí o dotácie na rôzne výzvy.

Trenčiansky samosprávny kraj nám schválil výzvu vo výške 500 eur, ktorá bude použitá na organizáciu stretnutia k mesiacu úcty k starším. Toto podujatie je pre nás veľmi dôležité, pretože si vážime našich seniorov a ich prínos pre našu obec.

Ďalej očakávame vyjadrenie k projektu Revitalizácia okolia obecného úradu, ktorý by mal prispieť k celkovému skrášleniu tohto priestoru.

Podali sme však aj žiadosti na výzvy, ktoré nám neboli schválené. Jedna z nich bola žiadosť o dotáciu, z ktorej sme plánovali vybudovať komunitné centrum v bývalých priestoroch pošty a obstaráť mulčovač. Ďalšou bola žiadosť o dotáciu, ktorou sme plánovali obnoviť a zveľadiť miestne múzeum v kultúrnom dome pre kultúrne a spoločenské podujatia.

Zároveň sme podali žiadosti o ďalšie dotácie, medzi ktoré

patrí výzva na rýchlorealizovateľné opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti budov Obecného úradu a Materskej školy. Z programu obnovy dediny sme podali žiadosť, z ktorej máme v pláne vysadiť stromy a kríky na pozemkoch za Materskou školou a na priestore pred katolíckou časťou cintorína. Ďalšia žiadosť je podaná na ošetrovanie a revitalizáciu

stromov v areáli materskej školy, cintorína i v okolí obecného úradu a zakúpenie lavičiek a smetných nádob. Naším plánom je aj nákup veľkoobjemových kontajnerov taktiež na podanú výzvu.

Toto sú len niektoré z aktuálnych projektov a plánov, na ktorých pracujeme. Snažíme sa našu obec postupne zlepšovať vo všetkých oblastiach a veríme, že naša snaha prinesie pozitívne zmeny pre nás všetkých.

Text: Renáta Žákovcová

Foto:

NAJVÄČŠIA SILA A SLABOSŤ KLANEČNICE HYDROLOGICKÉ SPRÁVANIE KLANEČNICE V ROKU 2024

V roku 2024 sa rieka Klanečnica prejavila rôznymi hydrologickými fenoménmi, ktoré demonštrovali jej komplexné správanie v závislosti od sezónnych a meteorologických podmienok. Na jar nadobudla charakter horskej rieky s vysokou stabilitou vodného stavu, čo vzbudilo nádeje na možnosť udržania konštantného prietoku počas suchých období. Avšak počas leta, predovšetkým v jej dolnom úseku od PD v Moravskom Lieskovom, Klanečnica opäť vyschla, čo viedlo k premene riečného koryta na zarastenú štrkovú cestu bez života.

Kľúčovou výzvou pre Klanečnicu je jej náchylnosť na extrémny, ktoré sa prejavujú jednak úplným vysychaním v období sucha, na druhej strane náhlými záplavami počas obdobia nadmerných zrážok. Tento rok bola Klanečnica svedkom príválových dažďov, ktoré spôsobili záplavy. Zrážkový úhrn dosiahol približne 140 mm za štyri dni, čo spolu s neschopnosťou zadržať stekajúcu vodu v lesnej krajine a prítokom z rybníka Žabka (Česká republika) vyvolalo vybreženie rieky a povodne, ktoré ohrozili ľudské obydľia a infraštruktúru. Rýchle ustúpenie povodňovej vlny však zabránilo ďalším, potenciálne ešte závažnejším škodám.

Klanečnica počas roku 2024 poskytla výbornú príležitosť pre pozorovanie vodného cyklu a ekosystémových procesov. V období sucha bola zaznamenaná degradácia ekosystému, pričom ryby uviazli v izolovaných tóňach bez dostatočného prísunu kyslíka. Tieto podmienky viedli k záchranným akciám v spolupráci s miestnou rybárskou organizáciou MO SRZ Nové Mesto nad Váhom, ktorá zabezpečila transport ohrozených druhov do rieky Váh. V priebehu roka prebehlo aj niekoľko vzdelávacích akcií s cieľom zvýšiť environmentálne povedomie o význame vodných tokov a ich ochrany. Tieto prednášky sa uskutočnili v materských školách a na školských podujatiach (Dolné Srnie, Moravské Lieskové, Bošáca), pričom jednou z najzaujímavejších aktivít bolo postavenie mosta cez Klanečnicu na základe historických návrhov Leonarda da Vinciho. Tento most, postavený pri príležitosti MDD v Dolnom Srní, však nevydržal silnú záplavu z 15. septembra 2024.

Prípád Klanečnice v roku 2024 zdôrazňuje dôležitosť udržateľného manažmentu vodných tokov a krajiny. Nestabilita toku počas sucha a riziko príválových povodní vyžadujú systematické opatrenia na zadržiavanie vody v krajine a efektívnu prevenciu povodňových rizík. Hydrologické správanie Klanečnice poukazuje na nevyhnutnosť jednotných vodohospodárskych prístupov, ktoré by zohľadňovali dynamiku prietokov a vplyv extrémnych klimatických javov.

Mgr. Filip Miklánek, Iniciatíva Živá Klanečnica

POROVNANIE VÝVOZU ODPADU S MINULÝM ROKOM

V roku 2023 za 6-8 mesiac sme vyprodukovali z domácností 39,01 ton odpadu. Z toho bolo vo veľkoobjemových kontajneroch, ktoré boli voľne dostupné 9,68 ton odpadu. V roku 2024 za 6-8 mesiac sme vyprodukovali z domácností 32,12 ton odpadu. Z toho bolo vo veľkoobjemových kontajneroch, ktoré už nie sú voľne dostupné 0,00 ton odpadu. Veľkoobjemové kontajnery sú uložené na zbernom mieste Švehlíkovec, ktoré je otvorené každú stredu v čase 15:00 až 17:00, a vždy druhú sobotu v mesiaci v čase 9:00 až 11:30.

	TKO (t)	VOK (t)
Jún 2023	8,96	3,7
Jún 2024	10,59 ↑	0 ↓
Júl 2023	9,97	1,87
Júl 2024	10,52 ↑	0 ↓
August 2023	10,4	4,11
August 2024	11,01 ↑	0 ↓
Spolu 6 - 8 / 2023	29,33	9,68
Spolu 6 - 8 / 2024	32,12	4,01

Do veľkoobjemových kontajnerov patrí objemný odpad, drobný stavebný odpad do 1m³ od občana.

NA ZAMYSLENIE!

Z tabuľky môžeme vidieť ako nám vývoz smetných nádob z domácností za posledné tri mesiace v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpol. V minulom vydaní obecných novín som písala, že nám vývoz TKO mierne klesá, čo nás tešilo. Teraz musím konštatovať, že sme sa tešili predčasne. Do domácností ste dostali brožúry ako správne triediť. Čakala som, že po preštudovaní brožúr, nám bude tonáž odpadu klesať, ale opak je pravdou, on nám stúpa. Skúste si pozrieť ešte raz brožúru a viac triediť. Upozorňujem, že za triedený odpad – jeho vývoz neplatíme. Za komunálny odpad sa platí služba za vývoz a poplatok za uloženie odpadu. Možno, z Vás už niektorí zaznamenali zmeny, ktoré avizujú média, že poplatky za komunálny odpad od januára 2025 rapidne stúpnu. Tento poplatok závisí aj od percentuálnej vytriedenosti. Aj z tohto dôvodu Vám boli dané brožúry s návodom ako triediť, aby ste mali čas si naštudovať ako triediť.

Opad z veľkoobjemových kontajnerov po uložení na zberné miesto výrazne klesá. Chcem sa poďakovať väčšine občanov, že dodržiavajú otváracie hodiny na zbernom mieste a odpad tam nosia v týchto hodinách. Samozrejme, že sa ešte nájdu aj takí,

ktorí ten odpad tam zanechajú aj mimo otváracích hodín. Chceme Vás preto požiadať nenechávať tam odpad mimo otváracích hodín, pretože to nevyzerá potom pri zbernom mieste dobre a navyše to láka okoloidúcich občanov zo susedných obcí aby tam tiež zanechávali odpad. Musíme si uvedomiť, že nato potom doplácame mi občania obce, pretože to nie je náš odpad, ale my ho musíme zaplatiť.

Ďalej chceme požiadať občanov pri triedení, aby do kontajnerov na triedený odpad nedávali odpad, ktorý tam nepatrí. Opakovane nám prichádzajú sťažnosti od Technických služieb Stará Turá, že sa v kontajneroch nachádza odpad, ktorý tam nepatrí. Jedno takéto upozornenie je už zverejnené aj na webovej stránke obce.

POROVNANIE TRIEDENÉHO ODPADU ZA 1. POLROK

Plasty (t)		VKO (t)		Kovové obaly (t)		Sklo (t)		Papier (t)	
2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
6,593	6,561	0,484	0,517	0,133	0,212	8,1	5,78	3,04	3,53

Z tabuľky triedeného odpadu vidíme, že odpad, ktorý triedime nám stúpol minimálne, ale aj tak Vás chválime. Pre lepšiu percentuálnu vytriedenosť potrebujeme aby sa triedilo ešte viac. Pomôckou ako správne triediť je priložený leták s recyklačnými symbolmi, ktoré sú uvádzané na obaloch.

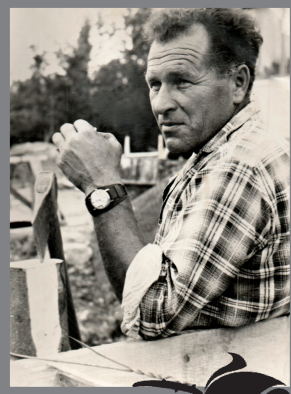
Spracovala: Ingrid Magálová

SPOMIENKA NA PANI UČITEĽKU ELENU TRÚSIKOVÚ † 23.07.2024

Dňa 23. júla nás opustila vo veku 89 rokov pani učiteľka Elena Trúsiková. Pani učiteľka pôsobila v našej obci 32 rokov. Venovala sa nielen učiteľskému povolaniu, ale v rámci mimoškolských aktivít sa aktívne zapájala do kultúrno- spoločenského života v našej obci. Mnohých z nás učila v druhej a štvrtej triede tu na základnej škole v Dolnom Srní. Pani učiteľku Trúsikovú mal každý rád. Vždy sa usmievala a vedela každému vyčariť úsmev na tvári. Patrila medzi najobľúbenejšie učiteľky, viedla žiakov na umeleckých krúžkoch k láske k hudbe a k poézii. Popri učení režírovala viaceré divadelné hry v divadelnom súbore Včielka, ktorý založila a tak sa deti mohli v preplnenej sále kultúrneho domu predstaviť ako herci v rôznych postavách z rozprávok vo výške 10-tich divadelných hrách. Pripravovala deti aj na súťaže v recitovaní, nacvičovala pestré kultúrne programy k rôznym výročiam a podujatiam, organizovala kurzy pre vzdelávanie žien v rámci miestnej organizácie zväzu žien. Vždy rada a s láskou nezištné pomáhala a venovala sa slabším žiakom a tak sa aj po rokoch tešila ich pozornosti a pozdravom, ktoré jej posielali, aj keď už bola na dôchodku. Každý na ňu rád a s úsmevom spomína. Bola veľmi šikovná a trpezlivá k žiakom. Pani učiteľka bola tá, ktorá mala

v sebe tú zázračnú silu, pretvárať detskú dušu, otvárať jej brány poznania dokorán. V tejto chvíli preto treba pani učiteľke vzdať úctu, za jej obetavosť, lásku a drahocenný čas, ktorý svojim žiakom celý život venovala a na ďalšiu cestu životom ich obetavo pripravovala. Ona viedla naše rúčky, keď písali sme slovo mama. Pred tabuľou denne stála, prísno na nás pozerala, čítala nám básničky, učila nás pesničky, násobenie, čítanie, to nám navždy ostane. Ona nás denne učila o kraji blízkom aj ďalekom. Ukázala nám cestu, ako sa stať dobrým človekom. Za jej úsmev, milé slová, ktorými vždy prichádzala medzi nás žiakov a žiačky znova a znova, za to všetko, čo už vieme jej s láskou ďakujeme. Spomínajú si na ňu nielen jej bývalí žiaci, ale aj ich rodičia. Počas pôsobenia na našej základnej škole si spolu s manželom Jánom Trúsikom postavili v našej obci rodinný dom. V roku 1997 sa po 32 rokoch pobytu v Dolnom Srní s manželom presťahovali do bytu v Trenčíne, kde žila do konca svojho života.

Tichú spomienku venujú Vaši žiaci a obyvatelia obce Dolné Srnie.

**Odišiel si tiško
ako odchádza deň
a v našich srdciach zostala
spomienka len.**

Dňa 3. augusta 2024 uplynulo 30 rokov, čo nás navždy opustil nezabudnuteľný drahý otec a starý otec **MILAN MARTÁK**. S láskou a úctou spomínajú deti Vlasta, Anka, Milan a Janko s rodinami.
**Za tichú spomienku
všetkým ďakujeme.**

ČO NÁJDETE V NAŠEJ KNIŽNICI

„Knieža Lučivoj, ktorý vytrhol Devín z avarských pazúrov, zostal bez mužského následníka. Významné hradisko na pomedzí Nitrianskeho a Moravského kniežatstva zdedil ten, ktorý si vezme za ženu Lučivojovu dcéru. Jej ruku si však treba zaslúžiť a pred uchádzačmi stojí nebezpečná úloha – musia premôcť tajomné príznaky v lesoch nad Devínom. Ak chce knieža Pribina zvíťaziť nad besmi a svojím sokom Mojmirom, bude potrebovať pomoc. Z Kančej hory preto privolá čiernokňažníka Rogana a jeho verného sprievodcu Goryvlada. Rýchlo sa však ukáže, že stojí proti omnoho väčšej hrozbe, než sa na spočiatku nazdávali.“

(Úryvok z knihy **Prízraky na Devíne**.)

Autorom je Juraj Červenák – slovenský spisovateľ publikujúci v slovenskom, českom a poľskom jazyku. Od roku 2005 je profesionálnym spisovateľom. Knižne debutoval v roku 1993, odvtedy vydal viac ako tri desiatky kníh. Presadil sa najmä ako autor historickej fantasy so slovanskými motívami (série Čiernokňažník, Bivoj a Bohatier). Napísal aj samostatný román Sekera z bronz, rúno zo zlata inšpirovaný antickou mytológiou, western s hororovými a fantasy prvkami Štrkáč Callahan či zbierku rozprávko-dobrodružných povestí

pre mladších čitateľov Legendy Zlatého mesta. Je nielen veľmi plodným autorom, ale aj kvalitným. Svedčí o tom množstvo ocenení, ako napríklad v roku 2005 cena Akadémie Science Fiction, Fantasy a Hororu za najlepšiu českú a slovenskú knihu s knihami Čiernokňažník 2 a 3. V roku 2008 získal rovnaké ocenenie s knihami Bílá věž. Do tretice sa radoval z víťazstva v tejto kategórii v roku 2011 s knihami Dáblova pevnost. V roku 2020 získal 2. miesto v kategórii Slovenský spisovateľ roka 2020 v Panta Rhei Awards – Cena knižnej múzy.

V našej knižnici máme knihy:

Zakliaty kláštor – dobrodružný príbeh s prvkami detektívky, westernu a gotického hororu

Ohnivý znamenie – historická detektívka z dobovej Bratislava

Mŕtvy na Pekelnom vrchu - detektívny príbeh z čias protitureckých vojen

Vlk a dýka – tajomný zločin na hrade lúpežných rytierov

Les prízrakov – o pavučine zločinov v dračom meste a zakliatých horách

Anjel v podsvetí – pátranie po diabolskom vrahovi v Plzni

Pre hrst dukátov – zločin v kremnickej mincovni.

MÁRIA RÁZUSOVÁ - MARTÁKOVÁ

Onedlho 5.8. 2024 uplynie 60 rokov od smrti spisovateľky Márie Rázusovej-Martákovovej. Uznávaná poetka, vynikajúca spisovateľka pre deti, ale i dospelých, pôsobila v našej obci Dolné Srnie ako učiteľka v rokoch 1924 - 1932.

Mária Rázusová sa narodila 28. júna 1905 vo Vrbici (dnes súčasť Liptovského Mikuláša) v početnej malorolníckej rodiny. Bola šiestym dieťaťom. Aby otec uživil rodinu, musel si privyrábať v mikulášskej garbiarni. Sociálne postavenie rodiny sa ešte zhoršilo po jeho predčasnej smrti, život plný odriekania a skromnosti, skrášlovaný hlbokým vzájomným porozumením, o čom sa najviac zaslúžila matka - jednoduchá, ale múdra žena. Po skončení základnej školy rozhodla sa pre učiteľské povolanie. Učiteľský ústav absolvovala v Prešove v rokoch 1919-1924. Jej prvým pôsobiskom bola malá chudobná dedinka Dolné Srnie neďaleko Nového Mesta nad Váhom. Jej brat Martin Rázus pôsobil ako evanjelický farár v neďalekom Moravskom Lieskovom, kam patrila filia Dolné Srnie. Obec urobila na ňu dobrý dojem. Celá obec bola ako jeden ovocný sad. Budova školy mala malé okná, trieda bola nízka a lavice dlhé ako v kostole. Bývala v učiteľskom byte neďaleko školy pri potoku. Uprostred školského dvora, kde sa deti počas veľkej prestávky hrávali bola veľká lipa a studňa. Do Dolného Srnia prišla trochu sklamaná vo svojich túžbach a životných plánoch. Lákalo ju vyššie vzdelanie, ktoré by jej umožnilo rozvinúť a uplatniť jazykové a literárne sklony a záľuby. Prechodnú trpkosť zahnila plodná a sústavná práca s deťmi a mládežou. V zime chodievala do rodín na priadky. Tunajší ľud mal k práci, k prírode a k spoločenskému životu hlboký poetický vzťah. Ľud nosil veľmi pekný vyšívaný kroj, doplnený prvkami bielej farby, ktorý vyžadoval čistotu. Svadby bývali plné zaujímavých symbolických zvykov a obradov. V Dolnom Srní strávila osem rokov svojho života. Tu začala jej vážna a nepretržitá práca v literatúre, ktorá sa stala jej láskou na celý život. Tu urobila prvé samostatné

kroky do života. Tu prežila aj svoju prvú lásku - zoznámila sa s tunajším študentom filozofie Jánom Martákom. Schádzali sa spolu počas prázdnin pri potoku Klanečnica. Prvé básne začala uverejňovať v Slniečku v roku 1928. Najlepšie jej básne vyšli v roku 1932 v zbierke Pestré kvety. K obci sa viaže i dej ďalších diel pre mládež, a to Hrdinovia, neskôršie vyšla pod názvom Stála bitka stála a poviedka Chlapčekomu leto. Chlapčekomu leto - je roztomilý obrázok detského života nášho rodáka Dr. Jána Martáka,

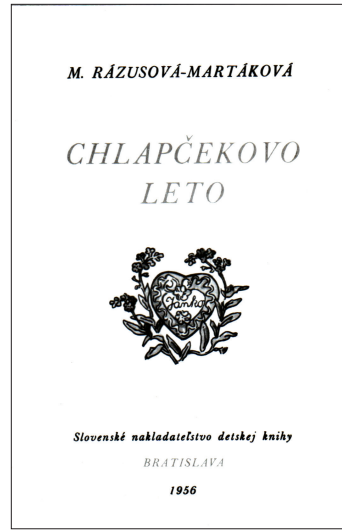
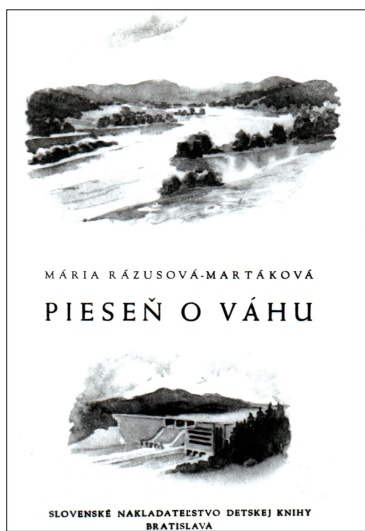
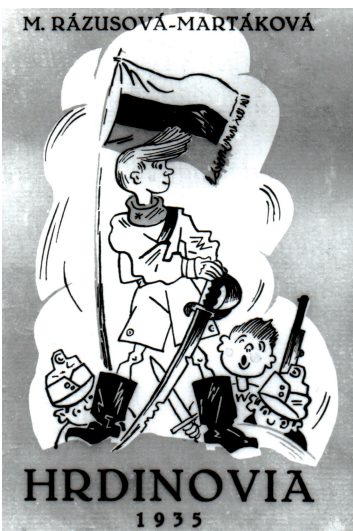
manžela spisovateľky a jeho rovesníkov. Dokazuje čitateľovi, že i v jednoduchom, chudobnom, ale krásnom prostredí vyrastali citovo bohaté deti. Hrdinovia, alebo aj Stála bitka stála - sú dozvuky konca prvej svetovej vojny hier chlapcov na vojakov. V Dolnom Srní bojovali proti sebe hornokončiari - Žabinčiari a dolnokončiari - Kozie brady. Ako to všetko prebiehalo a hlavne ako sa to v obci skončilo je možné sa tam dočítať. Do našej obce prišla poetka ako mladé dievča. A tu prežila hlboký ľúbostný cit. Ospievala ho v prekrásnej knížočke ľúbostnej poezie v Piesni o láske. Venovala ju svojmu manželovi „za veľkú lásku, obetavosť a ochranu v ťažkom živote“. Zápal mladej duše, jej túžba žiť plným životom vyjadrujú verše:

**Chcem lásku poznať, utrpenie,
chcem počuť všetky struny znieť,
chcem boj i pád i vykúpenie,
chcem na všetko chcem, odpoveď.**

Umelecké nadanie Márie Rázusovej-Martákovovej je mnohostranné, rôznorodé. Navzdory tomu, že sa borila s nepriazňou fyzického osudu, nestrácala nikdy pocit užitočnosti ľuďom. Cítila hlbokú spolupatričnosť

s ním, ľúbila ho a túžila po jeho pokroku. V Dolnom Srní prežila osem rokov. Vedela si zamilovať aj tento kraj, ktorý sa od Liptova líšil prírodnou sceneriou, jazykom i krojmi, ba i povahou ľudu. Spisovateľka Mária Rázusová-Martáková zostala vzácnou v srdciach tých, ktorí ju poznali osobne, milujú ju i tí, ktorí sa s ňou zoznámili cez jej dielo. Patrí jej naša vďačná spomienka.

Ján Skovajsa

OKIENKO MATERSKEJ ŠKOLY

ČO SME ROBILI CEZ PRÁZDNINY

Materskú školu sme mali otvorenú od 1.7. do 19.7.2024 podľa zisťovaného záujmu rodičov o prevádzku MŠ počas letných prázdnin..

5.8. sme mali kontrolu detského ihriska. Kontrolór kontroloval či sú odstránené zistené nedostatky z poslednej kontroly – oplotenie areálu, orezanie stromov, certifikované preliezačky. Vďaka projektu Bezpečnou cestou za športom a pomoci rodičov Moravčíkovi, Mikláňkovi, pani starostke a zamestnancom OcÚ, ktorí pomohli pri odstraňovaní nedostatkov počas celého roka, kontrola dopadla na jedničku bez zápisu. Pre deti máme bezpečné detské ihrisko.

Z financií na výchovu a vzdelávanie predškolákov v hodnote 604,32€ sme zakúpili pre deti **nové plachty a bavlnené obliečky na spánok**. Oprala nám ich zamestnankyňa OcÚ pani Magálová a naša teta Hanka s láskou pripravila voňavé postielky, aby sa našim detičkám dobre spalo.

Pani učiteľky pripravili triedy a **namaľovali na chodník dopravné ihrisko**. Ďakujeme za pomoc R. Školíkovi a V. Záhorovi, ktorý nám pomohol pri odstraňovaní starého náteru a vyčistení dlažby. Farby na náter v hodnote 47,23€ sme zakúpili z Rodičovského združenia pri MŠ Dolné Srnie.

Milo nás potešila aj opäť pomoc Jána Kováča, ktorý nám opravil múriky pred vstupom do materskej školy. Ďakujeme.

Brána materskej školy sa otvorila 2. septembra. V tomto školskom roku máme dve triedy s počtom 29 detí s prevádzkou od 6,30 do 16,00 hod. Srdečne ich privítali zamestnanci riaditeľka Mgr. K. Kovačovicová, učiteľky Mgr. J. Kabátová, Ing. S. Václavová, Z. Gašparová, upratovačka – výdaj stravy H. Benešíková.

NAŠA ŠKÔLKA

*Koniec leta je tu zase,
škôlka čaká v plnej kráse.
Našu škôlku radi máme,
dvere do nej otvárame.*

*Veľa hier tu nájdeme,
zabávať sa budeme.
Okrem dobrej zábavy,
písienko sa objaví.*

*Pridalo sa číslo práve,
spoznáваме kvety v tráve.
Budeme sa spolu hrať
a okolitý svet spoznávať.*

Prvý septembrový týždeň sme mali tému Vitajte v materskej škole. **Zamerali sme sa na adaptáciu nových detí** a formou zoznamovacích hier nadväzovali s pomocou učiteliek nové kontakty. Spoznali svoju značku, prispôbovali sa dennému poriadku a pravidlám triedy. Adaptácia nových detí prebieha do konca novembra.

8.9. DEŇ GRAMOTNOSTI

Rozvíjali sme u detí **prakticky prírodovednú gramotnosť**. Detailne lupami pozorovali listy, ich farbu, tvar, okraje, žilnatenie. Lisovali, pretláčali voskovkami

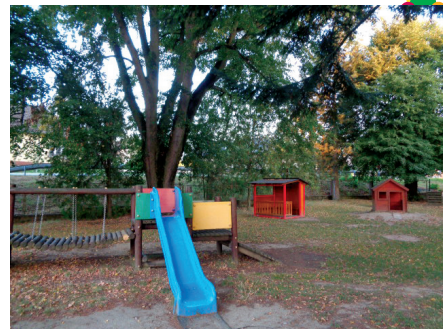
listy, kôru. Skúmali plody a informácie porovnávali v atlasoch. Z pozorovaní vytvorili záznamy. Na celoročné pozorovanie zmien si deti vybrali v areáli MŠ strom lipu malolistú – projekt Môj strom.

ŠKOLSKÉ OVOCIE, ŠKOLSKÉ MLIEKO – MLIEČNA CHUŤ TATIER

Naša MŠ sa v školskom roku 2024 – 25 zúčastňuje na európskom programe podpory spotreby ovocia, zeleniny a mlieka v školách s finančnou podporou Európskej únie. Počas roka budeme deťom dodávať čerstvé ovocie, šťavy, pyré, sušené ovocie a mlieko. Počas prvých dní sme ochutnali slivky a 100% šťavu z jablák.

PROJEKT MALÝ ZÁHRADNÍK – ZMYSLOVÁ ZÁHRADA

V septembri deti do vyvýšených záhonov vysadili cibuloviny – tulipány, narcisy, hyacinty. Získali tak praktickou činnosťou nové poznatky, zručnosti z oblasti pestovania a starostlivosti o rastliny.

OKIENKO MATERSKEJ ŠKOLY

MOJI KAMARÁTI

Počas témy Moji kamaráti si deti upevňovali kamarátske vzťahy. Učiteľky ich viedli k predstaveniu sa, oslobovaniu rovesníkov menom, používaniu čarovných slovíčok (prosím, ďakujem, prepáč) a k nadväzovaniu kontaktov pri hre. Hrali prosociálne hry. Vyrábali pre kamarátov náhrdelníky, náramky, srdiečka a vedeli sa navzájom obdarovať. Otláčaním rúk vytvorili spoločne strom priateľstva.

- Kamarát je ten, kto ma má rád.
- Ten, ktorý mi poradí, po hlávke ma pohladí.
- Kamarát je ten, koho mám rád.
- Ten ktorému poradím, po hlávke ho pohladím.
- My sme všetci kamaráti, my sa máme všetci radi.

LOGOPEDICKÁ DEPISTÁŽ

16.9. naše deti 2. triedy absolvovali v MŠ s odborným zamestnancom PhDr. Máriou Ďuríkovou logopedickú depistáž. V tento deň informovala logopedička aj rodičov o výsledkoch detí.

VÝTVARNÁ SÚŤAŽ

Pri príležitosti 10. výročia vzniku Dňa materských škôl na Slovensku sme sa zapojili do **výtvarnej súťaže na tému Práva dieťaťa**. Porota vyberie zo všetkých poslaných prác 12 najkrajších obrázkov a budú použité pri zostavovaní kalendára na rok 2025. Naše deti zobrazili tieto detské práva:

1. Všetky deti majú právo na meno, na vlastnú identitu, na rodinu, na starostlivosť a lásku.
2. Všetky deti sú si rovné.

Posielame do súťaže práce V. Moravčíkovej, T. Martákovej, M. N. Margetína. Držte nám palce.

ČO NÁS ČAKÁ:

- Európsky týždeň športu / • Stimulačný program pre predškolákov, anglický a tanečný krúžok /
- 4.10. svetový deň ochrany zvierat / • 8.10. divadlo Snliečko / • 15.10. Svetový deň umývania rúk – čisté ručičky / • 16.10. Svetový deň výživy / • Veselé hrable – jesenné upratovanie areálu MŠ / • Deň jablka – výstava, ochutnávka, sušenie / • Jesenná turistická vychádzka / • Výroba vrtuliek / • Šarkaniáda s rodičmi / • Príprava programu, darčiekov – Úcta k starším

text: Mgr. Katarína Kovačovicová, riaditeľka MŠ
foto: zamestnanci MŠ Dolné Srnie

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI od 1.7.2024 do 30.9.2024

pripravila: Monika Behulová

... ŽIVOTNÉ JUBILEUM:

„Je deň, keď slávite jubileum a ten deň nám veľí želať Vám veľa zdravia, šťastia a radosti.“

• 70 rokov

Emília Juricová
Dušan Kusenda, Ing.
Soňa Prchlíková
Juraj Vrba

• 80 rokov

Zlata Čeháková
Milada Černá
Viera Gavalcová
Viera Okrucká

... NARODILI SA:

Benjamín Gašpar
Emma Špalková

... ZLATÁ SVADBA

Dňa 17.07.2024 oslávili jubileum **50 výročie** svojho manželského zväzku zlatí manželia **Ján Chropovský a Emília Chropovská rod. Uhríková**. Možno osud, možno šťastná náhoda ich práve v ten istý deň, priviedla na miesto, kde si pred 50 rokmi povedali svoje áno a svoj sľub aj písomne potvrdili. Manželský zväzok vo vzájomnom pochopení pretrvávajú dodnes a my zástupcovia obce v prítomnosti ich detí sme si spoločne pripomenuli jubileum v obradnej miestnosti obce Dolné Srnie, kde zazneli obnovené vyriešené slová spečatené podpisom v pamätnej knihe. K zlatým manželom sa prihovarila p. starostka Renáta Žakovicová. Zaželala im veľa vzájomného porozumenia, nech im nikdy nechýba zdravie a sila prekonať cestu, ktorá je ešte pred nimi. Ďakujeme p. Samuleovi Bánovcovi, ktorý slávnostnú chvíľu spriemnil hudobným doprovodom a za recitáciu Emme Kosnovskej.

„Láska nepozná svoj vek, vchádza do snov v každom období, to je ten zázračný liek, čo aj dušu šťastnú urobí.“

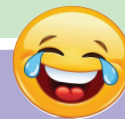
OSEMSMEROVKA

VTIPY

Škola je miesto plné zázrakov, v každej triede čaká nový krok. Krieda na tabuli, čísla, slová, každý deň

Keď som bol malý, bál som sa tmy. Dnes, keď vidím účet za elektrinu, bojím sa svetla.

Zamestnanec príde za riaditeľom a hovorí:

- Pán riaditeľ, musíte mi zvýšiť plat. Musím vám prezradiť, že tri ďalšie firmy majú o mňa záujem.
- Nehovorte, ktoré sú to?
- Daňový úrad, telekomunikácie a elektrárne.

- Viete, že ste prekročili predpísanú rýchlosť?
- vraví prísne dopravný policajt.
- Ja viem, ale chcel som byť doma skôr, než začne účinkovať tá slivovica.

- Otecko, vieš sa podpísať po tme?
- Samozrejme.
- Tak zhasni a ja ti podám žiacu knižku.

Škoda, že to s mužmi nie je ako s melónmi...
Pobúchaš po hlave a vyberieš normálneho...

ADAM, AUTOBUS, BONBONIÉRA, CESTA, CIEL, DESIATA, DETI, DOMOV, DOPRAVA, GUMA, HLAD, HURÁ, KAČKY, KNIHY, KÔŠ, KYTICA, LAVICA, MAŠLA, MÁLO, MEJL, MISA, NOVÁČIK, OBED, PERO, RADY, RODIČIA, SEPTEMBER, STOLIČKA, STRES, ŠKOLA, TABUĽA, TAŠKA, TEST, UČEBNICA, UČITELKA, VAK, ZOŠIT

Stránku pripravila: M. Žákovcová

DOLNOSRNIANSKE noviny

ISSN 1339-2468

Vydáva: Obecný úrad Dolné Srnie 242, 916 41, IČO 00 311 511

Eviduje: Obecné noviny sú evidované pod číslom EV 5892/20 Náklad: 400 ks Na príprave sa podieľali: R. Žákovcová, Z. Zahorová, I. Magálová, K. Čavojská, R. Geržová, M. Behulová, K. Kovačovicová, M. Žákovcová, I. Kováčiková Grafická úprava: IvKo

Tlač: PN Print s.r.o. Štefánikova 130, 921 01 Piešťany

Preberať články z Dolnosrnianskych novín je možné len so súhlasom redakčnej rady a autorov článkov. Zodpovednosť za obsah zverejnených písomných alebo fotografických materiálov nesie autor. Redakcia uverejňuje články, ktoré nemusia byť totožné s názorom redakcie. Neprešlo gramatickou korektúrou.

Dátum vydania: 30. 9. 2024

Uzávierka čísla 4/2024: 30. 11. 2024

noviny.ds@gmail.com

www.dolnesrnie.sk